

EEN WEEKJE CAP GRIS NEZ IN HET VOORJAAR VAN 1985

A week at Cap Gris Nez in spring 1985

Inleiding

Na enige jaren tijdens weekendkampen de najaarstrek op Cap Gris Nez aanschouwd te hebben, leek het interessant om ook eens in het voorjaar daar een kijkje te nemen. Daarvoor heb ik de periode 24 april tot en met 1 mei uitgekozen, omdat in die tijd langs de Nederlandse kust in de regel een boeiend trekverloop te zien is.

Het weer

De week voor de telperiode was er meestal harde NO-wind. Ook op de eerste drie dagen was dit de overheersende windrichting. Op 27 april draaide de wind naar het zuidwesten en kwamen de grote aantallen vogels los. Op 28 april draaide de wind weer naar NW, maar dit had weinig invloed op de aantallen. Na de 28e draaide de wind weer terug naar het ZW.

Methoden

De tellingen werden verricht op de gebruikelijke wijze met dien verstande dat vaak in plaats van een 15x vergrotende kijker een 10x vergrotende werd gebruikt, omdat veel vogels nogal hoog boven zee vlogen en anders door het te geringe gezichtsveld zouden zijn gemist. Een ander nadeel was, dat er steeds slechts door één persoon werd waargenomen. Dit zal ongetwijfeld een negatieve invloed op de aantallen hebben gehad.

De meeste tellingen vonden plaats gedurende de eerste 3 à 4 uur van de ochtend. Enkele malen werd ook later op de dag waargenomen. Tabel 1 geeft de precieze verdeling van de teluren weer. Bovendien is het aantal uren ook aangegeven bovenaan tabel 2, evenals de weersomstandigheden.

Tabel 1. Verdeling van de waarnemingsuren over de dagen

Table 1. Distribution of hours observed during the day over the whole period

uur (hour)	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17	18-19
24-4		o x					x
25-4		o x x x					x
26-4		o x x		x			
27-4		x x x x				x x	
28-4		x x x x					
29-4		x x x x			x o		
30-4		x x x		o			
1-5		x x					

x= heel uur (whole hour), o= deel van een uur (part of hour)

Resultaten

Gedurende de telperiode werden maar liefst 13999 vogels waargenomen (gemiddeld 454 exemplaren per uur). De aantallen per teldatum en het uurgemiddelde voor de gehele week staan vermeld in tabel 2. De vermelde aantallen en gemiddelden hebben betrekking op vogels die naar het NO vlogen. Vogels die ZW-waarts trokken staan tussen haakjes vermeld (slechts 0.37% van het totaal). Omdat voornamelijk in de eerste ochtenduren werd waargenomen, zullen de werkelijke daggemiddelden ongetwijfeld lager liggen. Daarentegen zal het feit dat er slechts door één persoon werd waargenomen een zekere onderschatting van de langsgesproken aantallen tot gevolg gehad hebben.

Soortbesprekingen

Duikers Gaviidae

Er werden in totaal 260 duikers waargenomen (gemiddeld 8.4/uur). Deze uitzonderlijk hoge aantallen zouden misschien te maken kunnen hebben met de strenge winter, waardoor meer duikers dan normaal in zuidelijke regionen overwinterd zouden hebben. Sommige duikers vlogen enkele honderden meters boven het water en er zullen dan ook stellig enkele exemplaren op die wijze aan de aandacht ontsnapt zijn. In die gevallen waarin het mogelijk was om de soort te determineren, was 71% Roodkeelduiker en 29% Parelduiker (n= 76). Het vermelde totaal aan duikers is inclusief de op soort gebrachte exemplaren.

Stormvogels Procellariidae

Er waren ieder teluur Noordse Stormvogels Fulmarus glacialis aanwezig boven de telpost en boven zee. Deze soort broedt op Cap Blanc Nez, 12 km noordelijker (3 paar). Door de voortdurende aanwezigheid van deze vogels was het moeilijk om eventuele trek van deze soort vast te stellen. De waarneming van een Grauwe Pijlstormvogel Puffinus griseus betrof bij mijn weten de eerste in het voorjaar.

Jan van Gent Sula bassana

De waargenomen aantallen zijn normaal voor Cap Gris Nez in het voorjaar (Camphuysen & Van Dijk 1983). De percentages eerstejaars, overgangskleed en adult bedragen respectievelijk 1.5%, 23.1% en 75.4% (n= 130). Dit is volledig conform de Nederlandse situatie (Camphuysen & Van Dijk 1983).

Janzen en eenden Anatidae

De waargenomen aantallen Rotganzen Branta bernicla zijn normaal voor de tijd van het jaar (Camphuysen & Van Dijk 1983). Er trokken slechts enkele Berg-eenden Tadorna tadorna langs. Wel waren ten zuiden van Boulogne c. 250 Berg-eenden aanwezig (mededeling Franse vogelaars), een extreem hoog aantal voor deze treek in het voorjaar. Trek van de Eidereend Somateria mollissima werd niet waargenomen. Wel waren er steeds zo'n 200 aanwezig langs de kust bij Gris Nez. Van de overige eendesoorten kwamen alleen de Zwarte Zeeëend Melanitta nigra en de Grote Zeeëend Melanitta fusca in behoorlijke aantallen langs, te

Tabel 2. Waargenomen soorten, aantallen en uurgemiddelden op Cap Gris Nez, voorjaar 1985

Table 2. Species, numbers and average numbers per hour recorded at Cap Gris Nez, spring 1985

Datum	Date	24-4	25-4	26-4	27-4	28-4	29-4	30-4	1-5	Totaal	n/h
Telduur	Countingperiod	2h15'	4h5'	3h15'	5h45'	4h	5h15'	4h15'	2h	30h50'	
Windrichting-kracht	Winddirection-force	NO	5 NW	4 NO	3 ZW	9 NW	7 W	2 ZZW	4 ZZW		
Zicht	Sight	++	-	0	++	++	0	---	++		
Zon	Sun	+	-	0	-	+	-	-	+		
Regen	Rain	0	0	0	-	0	0	-	0		
Roodkeelduiker	<i>Gavia stellata</i>	5	31		4	2	9		3	54	1.8
Perelduiker	<i>Gavia arctica</i>		2	1	11		3	2	3	22	0.7
IJaduiker	<i>Gavia immer</i>				1					1	
Duikers totaal	<i>Gaviidae total</i>	6	33	27	63	6	43	34	48	260	8.4
Greuwe Pijlstormvogel	<i>Puffinus griseus</i>				1					1	
Jan van Gent	<i>Sula basana</i>	10 (3)	21	9 (1)	25	63	43 (3)	20	48 (2)	239 (9)	7.8 (0.3)
Aalacholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	1 (2)		(1)			(1)			1 (4)	(0.1)
Kuifaalscholver	<i>Pb. aristotelis</i>							(1)	(1)	(1)	
Botgans	<i>Branta bernicla</i>		8	5	6			32	1	52	1.7
Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>			1	8	4	(1)			13(1)	0.4
Smient	<i>Anas penelope</i>				3					3	0.1
Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>			2	2					4	0.1
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>								6	6	0.2
Zwarte Zeeëend	<i>Melanitta nigra</i>		12 (23)	32	93	41	311	55	29	573 (23)	18.6 (0.7)
Grote Zeeëend	<i>Melanitta fusca</i>	8	9		288	8	227 (1)	433	162	1135 (1)	36.8
Middelste Zaagbek	<i>Mergus serrator</i>							(3)	2	2(3)	0.1
Scholekster	<i>Haemastopus ostralegus</i>							35	14	49	1.6
Goudplevier	<i>Pluvialis apricaria</i>							61	5	66	2.1
Zilverplevier	<i>Pluvialis aquatilis</i>			25		3				28	0.9
Kanoetsstrandloper	<i>Calidris canutus</i>						2			2	0.1
Rooie Strandloper	<i>Calidris alpina</i>	2		3	3	1				9	0.3
"Kleine strandloper"	"small wader"				12			53		65	2.1
Rosse Grutto	<i>Limosa lapponica</i>	233	31	42	37	652	2198	233	18	3444	111.7
Regenvulp	<i>Numenius phaeopus</i>			13	1		2	5	1	22	0.7
Rulp	<i>Numenius arquata</i>			1	7		2		2	12	0.4
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>							1(1)		1(1)	
Groenpootruiter	<i>Tringa nebularia</i>							1		1	
Witgatje	<i>Tringa ochropus</i>							1		1	
Steenloper	<i>Arenaria interpres</i>							1	1	2	0.1
Middelste Jager	<i>Stercorarius pomarinus</i>					2	1			3	0.1
Kleine Jager	<i>S. parasiticus</i>	1			1	1	8	3	2	16	0.5
Jager spec.	<i>Stercorarius spec.</i>					1				1	
Zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>		2(1)	4			1			7(1)	0.2
Dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	17			371	133	444	37	36	1038	33.7
Grote mantelmeeuw	<i>Larus marinus</i>		2		6		5			13	0.4
Drietaansmeeuw	<i>Rissa tridactyla</i>	1(2)			3	2(1)	8		2	16(3)	0.5
Grote Stern	<i>Sterna sandvicensis</i>	3	64	288	409	184	413	159	86	1606	52.1
Vladdief & Noordse Stern	<i>Sterna hirundo</i> & <i>Sterna paradisaea</i>	213	49	68	1777	648	808	533	1059	5155	167.2
Dwergstern	<i>Sterna albifrons</i>					1(6)	5	1	38	45(6)	1.5
Zwarte Stern	<i>Chlidonias niger</i>	9	1		10					20	0.6
Zeskoet	<i>Uria aalge</i>		2							2	0.1
Alk	<i>Alca torda</i>			2	5					7	0.2
Alkachtigen totaal	<i>Alcidae total</i>		2	13	14	28	5	10		72	2.3
		(1)	(1)	(1)	(1)					(2)	(0.1)
Exemplaren totaal naar NO (total to NE)		564	234	533	3139	1743	4525	1708	1559	13947	452.3
totaal naar Z (total to S)		7	25	2	1	8	5	4	3	52	1.7
grand total		511	259	535	3140	1751	4530	1712	1562	13999	454.0

weten respectievelijk 573 (18.6 ex./uur) en 1135 (36.8 ex./uur).

Steltlopers Charadriiformes

Zoals verwacht waren de aantallen steltlopers laag. Alleen de aantallen Rosse Grutto's Limosa lapponica waren opmerkelijk. Gedurende de telperiode werden maar liefst 3444 Rosse Grutto's gezien (gemiddeld 111.7 ex./uur). De piek viel op 29 april, toen het vrijwel windstil was. In ruim een half uur werden 1854 Rosse Grutto's geteld en het werkelijk langsgesproken aantal zal waarschijnlijk nog hoger geweest zijn, omdat zover je kon zien groepen van honderden vogels over het Nauw van Calais vlogen.

Jagers Stercorariidae

De aantallen jagers waren laag in vergelijking met het najaar. Er werden slechts 19 exemplaren waargenomen, te weten 16 Kleine Jagers Stercorarius parasiticus en 3 Middelste Jagers Stercorarius pomarinus.

Meeuwen Larinae

Er werden in totaal 8 Zwartkopmeeuwen Larus melanocephalus waargenomen, waarvan er 1 naar zuid vloog. In twee van de acht gevallen betrof het juveniele vogels. Het aantal Dwergmeeuwen Larus minutus dat langs trok is ongeveer vergelijkbaar met de Nederlandse situatie (Camphuysen & Van Dijk 1983). In totaal werden 1038 Dwergmeeuwen geteld (gemiddeld 33.7 ex./uur). De "gewone" meeuwen werden niet geteld. Drieteenmeeuwen Rissa tridactyla waren vrij schaars: slechts 16 vogels werden opgemerkt.

Sterns Sterninae

De aantallen Grote Sterns Sterna sandvicensis waren zeer aanzienlijk (52.1 ex./uur, n= 1606). Met name voor Cap Gris Nez, waar normaal in het voorjaar geen opvallende aantallen van deze soort langs trekken (Camphuysen & Van Dijk 1983) heeft deze week leuke trek te zien gegeven. De piek viel op 29 april, toen in één uur tijd 243 exemplaren werden vastgesteld. Het dagmaximum van 413 viel eveneens op die dag. Ook de aantallen Visdieven en Noordse Sterns Sterna hirundo/paradisaea waren uitzonderlijk voor Cap Gris Nez (167.2 ex. N/uur, n=5155). Zeer hoge aantallen werden geteld op 27 april, nadat de wind 's nachts gedraaid was van NO naar ZW (n= 1777) en op 1 mei (n= 1059 in slechts 2 uur). Dwergsterns Sterna albifrons werden slechts weinig waargenomen. Gemiddeld kwamen er 1.5 vogels per uur langs (n= 51, waarvan 45 naar NO). De meeste exemplaren kwamen op de laatste dag langs (38 exemplaren in 2 uur).

Alkachtigen Alcidae

De aantallen alkachtigen waren duidelijk hoger dan langs de Nederlandse kust in het voorjaar. Het uurgemiddelde bedroeg hier 2.3 vogels per uur (n= 72) tegen slechts 0.1 ex./uur in ons land (Camphuysen & Van Dijk 1983).

Diversen

Op 29 april kwam er een Turkse Tortel Streptopelia decaocto vanuit zee naar de Franse kust gevlogen.

Summary

From 24 April through 1 May 1985 seawatches were carried out at Cap Gris Nez (France) recording seabirds and shorebirds. Most counts took place during the first hours of the day (table 1). After a week of stormy weather with northeasterly winds the wind changed to SW during the counting period and large numbers of birds passed by. The weather conditions during the counts are specified in table 2, which presents the results of the seawatches.

Of all birds recorded only a 0.37% flew south. These numbers are indicated between brackets in table 2. All other birds flew NE and all average numbers calculated only concern these.

Large numbers were noted of divers (260 ind., 8.4/hour), Common Scoters (573 ind., 18.6/hour), Velvet Scoters (1135 ind., 36.8/hour), Bar-tailed Godwits (3444 ind., 111.7/hour), Little Gulls (1038 ind., 33.7/hour), Sandwich Tern (1606 ind., 52.1/hour) and Common and Arctic Tern (5155 ind., 167.2/hour).

Literatuur

Camphuysen, C.J. & Dijk, J. van 1983. Zee- en kustvogels langs de Nederlandse kust 1974-79. *Limosa* 56: 81-230.

Henk Sierdsema
A.Coolenlaan 44
5044 ML TILBURG